

THE PALIVERSE PROJECT

The Universe of Buddha's Wisdom

Subcommentaries (Tīkā)

2. The Canon of Discipline - Subcommentaries
(2. Vinaya Piṭaka - Tīkā)

04. Subcommentary on the Minor Chapter (04. Cūḷavagga-
tīkā)

6. The Section on Lodgings (6. Senāsanakkhandhakaṃ)

[Kd 16, PTS 2.146-2.179]

PaliVerse

04. Subcommentary on the Minor Chapter

6. Senāsanakkhandhakaṃ

Vihārānujānanakathāvaṇṇanā

294. Senāsanakkhandhake senāsanam apaññattam hotīti vihārasenāsanam sandhāya vuttam. Catubbidhañhi senāsanam vihārasenāsanam mañcapīṭhasenāsanam santhatsenāsanam okāsasenāsananti. Tattha “mañcopi senāsanam, pīṭhampi bhisipi bimbohanampi vihāropi aḍḍhayogopi pāsādopi hammiyampi guhāpi aṭṭopi mālopi leṇampi veḷugumbopi rukkhāmūlampi maṇḍapopi senāsanam. Yattha vā pana bhikkhū paṭikkamanti, sabbametaṃ senāsana”nti vacanato vihāro aḍḍhayogo pāsādo hammiyam guhāti idam vihārasenāsanam nāma. Mañco pīṭham bhisī bimbohananti idam mañcapīṭhasenāsanam nāma. Cimilikā cammakhaṇḍo tiṇasanthāro paṇṇasanthāroti idam santhatsenāsanam nāma. Yattha vā pana bhikkhū paṭikkamantīti idam okāsasenāsanam nāma.

Rukkhāmūletiādīsu rukkhāmūlasenāsanam nāma yaṃkiñci sandacchāyam vivittam rukkhāmūlam. Pabbato nāma selo. Tattha hi udakasoṇḍīsu udakakiccam katvā sītāya rukkhacchāyāya nisinnā nānādisāsu khāyamānāsu sītena vātena bījīyamānā samaṇadhammaṃ karonti. Kandareti kaṃ vuccati udakaṃ, tena dārito udakena bhinno pabbatappadeso kandaram. Yaṃ “nitamba”ntipi “nadīkuñja”ntipi vadanti. Tattha hi rajatapaṭṭasadisā vālikā hoti, matthake maṇivītānam viya vanagahanam, maṇikkhandhasadisam udakaṃ sandati, evarūpaṃ kandaram oruyha pānīyam pivitvā gattāni sītam katvā vālikam ussāpetvā paṃsukūlacīvaram paññapetvā tattha nisinnā te bhikkhū samaṇadhammaṃ karonti. Giriguhā nāma dvinnam pabbatānam antarā, ekasmiṃyeva vā umaṅgasadisam mahāvivaram.

“Vanapatthanti dūrānametaṃ senāsanānam adhivacana”ntiādivacanato yattha na kasanti na vapanti, tādīsam manussānam upacāraṭṭhānam atikkamitvā ṭhitam araññakasenāsanam “vanapattha”nti vuccati. Ajjhokāso nāma kenaci acchanno padeso. Ākaṅkhamānā panettha cīvarakuṭim katvā vasanti. Palālapuñjati palālarāsimhi. Mahāpalālapuñjato hi palālam nikkaḍḍhitvā pabbhāraleṇasadise ālaye karonti, gacchagumbādīnampi upari palālam parikkhipitvā heṭṭhā nisinnā samaṇadhammaṃ karonti, tam sandhāyetam vuttam. Pañca leṇānīti pañca līyanaṭṭhānāni. Nilīyanti ettha bhikkhūti leṇāni, vihārādīnametaṃ adhivacanam. Supaṇṇavaṅkagehanti garuḷapakkkhasaṇṭhānena katageham.

295. Anumodanagāthāsu sītanti ajjhattadhātukkhobhavasena vā bahiddhautuvipariṇāmavasaena vā uppajjanakasītam. Uṇhanti aggisantāpaṃ, tassa vanadāhādīsu vā sambhavo daṭṭhabbo. Paṭihantīti bādhati. Yathā tadubhayavasena kāyacittānam bādhanam na hoti, evaṃ karoti. Sītuṇhabbhāhate hi sarīre vikkhittacitto bhikkhu yoniso padahitum na sakkoti. Vālamigānīti sīhabyagghādivālamige. Guttasenāsanāñhi pavisitvā dvāram pidhāya nisinnassa te parissayā na honti. Sarīsapeti ye keci sarante gacchante dīghajāṭike. Makaseti

nidassanamattametam, ðamsādīnampi eteneva saṅgaho daṭṭhabbo. Sisireti sisirakālavasena sattāhavaddhalikādivasena ca uppanne sisirasamphasse. Vuṭṭhiyoti yadā tadā uppannā vassavuṭṭhiyo.

Vātātapo ghoroti rukkhagacchādīnam ummūlabhañjanādivasena pavattiyā ghorosarajaarajādibhedo vāto ceva gimhapariḷāhasamayesu uppattiyā ghorosūriyātapo ca paṭihaññati paṭibāhīyati. Leṇatthanti nānārammaṇato cittaṃ nivattetvā paṭisallānārāmatthaṃ. Sukhatthanti vuttaparissayābhāvena phāsuvihāratthaṃ. Jhāyitunti aṭṭhatimsārammaṇesu yattha katthaci cittaṃ upanijjhāyituṃ. Vipassitunti aniccādito saṅkhāre sammāsituṃ.

Vihāreti patissaye. Kārayeti kārāpeyya. Rammeti manorame nivāsasukhe. Vāsayettha bahussuteti kāretvā pana ettha vihāresu bahussute sīlavante kalyāṇadhamme nivāseyya. Te nivāsento pana tesam bahussutānaṃ yathā paccayehi kilamatho na hoti, evaṃ annaṅca pānaṅca vatthasenāsanāni ca dadeyya ujubhūtesu ajjhāsayasampannesu kammaphalānaṃ ratanattayaguṇānaṅca saddahanena vippasannena cetasā.

Idāni gahaṭṭhapabbajitānaṃ aññamaññupakāritaṃ dassetuṃ “te tassā”ti gāthamāha. Tattha teti te bahussutā. Tassāti upāsakassa. Dhammaṃ desentīti sakalavaṭṭadukkhāpanūdanaṃ saddhammaṃ desenti. Yaṃ so dhammaṃ idhaññāyāti so puggalo yaṃ saddhammaṃ imasmim sāsane sammā paṭipajjanena jānitvā aggamaggādhigamena anāsavo hutvā parinibbāyati.

So ca sabbadado hotīti āvāsadānasmim dinne sabbadānaṃ dinnameva hotīti katvā vuttaṃ. Tathā hi dve tayo gāme piṇḍāya caritvā kiñci aladdhā āgatassapi chāyūdakasampannaṃ ārāmaṃ pavisitvā nahāyitvā patissaye muhuttaṃ nipajjitvā utthāya nisinnassa kāye balaṃ āharitvā pakkhittaṃ viya hoti, bahi vicarantassa ca kāye vaṇṇadhātu vātātapehi kilamati, patissayaṃ pavisitvā dvāraṃ pidhāya muhuttaṃ nipannassa visabhāgasantati vūpasammāti, sabhāgasantati patitṭhāti, vaṇṇadhātu āharitvā pakkhittā viya hoti, bahi vicarantassa ca pāde kaṇṭako vijjhati, khāṇu paharati, sarīsapādiparissayā ceva corabhayaṅca uppajjati, patissayaṃ pavisitvā dvāraṃ pidhāya nipannassa sabbe parissayā na honti, sajjhāyantassa dhammapītisukhaṃ, kammaṭṭhānaṃ manasikarontassa upasamasukhaṅca uppajjati bahiddhāvikkhepābhāvato, bahi vicarantassa ca sedā muccanti, akkhīni phandanti, senāsaṇaṃ pavisanakkhaṇe mañcapīṭhāni na paññāyanti, muhuttaṃ nisinnassa pana akkhipasādo āharitvā pakkhitto viya hoti, dvāravātapānamañcapīṭhādīni paññāyanti, etasmiṅca āvāse vasantaṃ disvā manussā catūhi paccayehi sakkaccaṃ upaṭṭhahanti. Tena vuttaṃ “so ca sabbadado hoti, yo dadāti upassaya”nti.

296. Āviñchanacchiddanti yattha aṅguliṃ pavesetvā dvāraṃ ākaḍḍhantā dvārabāhaṃ phusāpenti, tassetam adhivacanaṃ. Āviñchanarajjunti kavāṭeveyeva chiddam katvā tattha pavesetvā yena rajjukena kaḍḍhantā dvāraṃ phusāpenti, tam āviñchanarajjukaṃ. Senāsanaparibhoge akappiyacammaṃ nāma natthīti dassanatthaṃ “sacepi dīpinaṅguṭṭhena katā hoti, vaṭṭatiyevā”ti vuttaṃ. Cetiye vedikāsadisanti vātapānabāhāsu cetiye vedikāya viya paṭṭikādīhi dassetvā kataṃ. Thambhakavātapānaṃ nāma tiriyaṃ dārūni adatvā ujukaṃ ṭhitehi eva veṇusalākādīhi kataṃ.

Vihārānujānanakathāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Mañcapīṭhāḍianujāṇanakathāvaṇṇanā

297. Poṭakitūlanti erakatiṇatūlaṃ. Poṭakigahaṇaṇceththa tiṇajātīnaṃ nidassanamattanti āha “yesaṃ kesaṇci tiṇajātikāna”nti. Pañcavidhaṃ uṇṇāditūlampa vaṭṭatīti etthāpi “bimbohane”ti ānetvā sambandhitabbaṃ. “Tūlapūritaṃ bhisim apassayitum na vaṭṭatī”ti keci vadanti, vaṭṭatīti apare. Upadahantīti ṭhapenti. Sīsappamāṇanti yattha galavāṭakato paṭṭhāya sabbasīsaṃ upadahanti, taṃ sīsappamāṇaṃ. Tañca ukkaṭṭhaparicchedato tiriyaṃ muṭṭhiratanaṃ hotīti dassetuṃ “yassa vitthārato tīsu kaṇṇesū”tiādimāha. Majjhaṭṭhānaṃ muṭṭhiratanaṃ hotīti bimbohanassa majjhaṭṭhānaṃ tiriyaṃ muṭṭhiratanappamāṇaṃ hoti. Masūraketī cammamayabhisiyaṃ. Phusitāni dātunti saññākaraṇatthaṃ bindūni dātuṃ.

298. Na nibandhatīti anibandhanīyo, na allīyatīti attho. Paṭibāhetvāti maṭṭhaṃ katvā.

Itṭhakācayāḍianujāṇanakathāvaṇṇanā

300. Rukkhaṃ vijjhivāti rukkhadāruṃ vijjhivā. Khāṇuke ākoṭetvāti dve dve khāṇuke ākoṭetvā. Taṃ āharimaṃ bhittipādanti vuttanayena khāṇuke ākoṭetvā kataṃyeva sandhāya vuttaṃ. Bhūmiyaṃ patiṭṭhāpetunti mūlena bhūmiyaṃ patiṭṭhāpetvā bhittipādassa upatthambhanavasena ussāpetvā khāṇukehi bhittipādaṃ ussāpetvā ṭhapetunti adhippāyo. Ubhato kuṭṭhaṃ nīharitvā katapadesassāti yathā antodvārasamīpe nisinnehi ujukaṃ bahi oloketuṃ na sakkā hoti, evaṃ ubhohi passehi kuṭṭhaṃ nīharitvā abhimukhe bhittim upaṭṭhapetvā katapadesassa. Samantā pariyāgāroti samantato āviddhapamukhaṃ. Ugghāṭanakiṭikanti daṇḍehi ukkhipitvā ṭhapanakapadarakiṭikaṃ.

Anāthapiṇḍikavatthukathāvaṇṇanā

304. Anāthapiṇḍikasetṭhivatthumhi kenacideva karaṇīyenāti vāṇijjakammaṃ adhippetam. Anāthapiṇḍiko kira rājagahasetṭhi ca aññamaññaṃ bhaginipatikā honti. Yadā rājagahe utṭhānakabhaṇḍaṃ samagghaṃ hoti, tadā rājagahasetṭhi taṃ gahetvā sakaṭasatehi sāvattiṃ gantvā yojanamatte ṭhito attano āgatabhāvaṃ jānāpeti. Anāthapiṇḍiko paccuggantvā tassa mahāsakkāraṃ katvā ekaṃ yānaṃ āropetvā sāvattiṃ pavisati. So sace bhaṇḍaṃ lahukaṃ vikkīyati, vikkīṇāti. No ce, bhaginighare ṭhapetvā pakkamati. Anāthapiṇḍikopi tatheva karoti. Svāyaṃ tadāpi teneva karaṇīyena agamāsī. Taṃ sandhāyetam vuttaṃ.

Taṃ divasaṃ pana rājagahasetṭhi yojanamatte ṭhiteṇa anāthapiṇḍikena āgatabhāvajānanatthaṃ pesitaṃ paṇṇaṃ na suṇi, dhammassavanatthāya vihāraṃ agamāsī. So dhammakathaṃ sutvā svātanāya buddhappamukhaṃ bhikkhusaṅghaṃ nimantetvā attano ghare uddhanakhaṇāpanadāruphālanādīni kāresi. Anāthapiṇḍikopi “idāni mayhaṃ paccuggamanaṃ karissati, idāni karissatī”ti gharadvārepi paccuggamanaṃ alabhitvā antogharaṃ pavitṭho paṭisanthārampi na bahuṃ alattha. “Kiṃ mahāsetṭhi kusalaṃ dārakarūpānaṃ, nasi magge kilanto”ti ettakova paṭisanthāro ahosi. Tena vuttaṃ “atha kho anāthapiṇḍikassa gahapatissa etadahosī”tiādi.

Buddhoti tvaṃ gahapati vadesīti tassa kira mukhato buddhasaddaṃ sutvā anāthapiṇḍiko pañcavaṇṇaṃ pītiṃ paṭilabhati, sā tassa sīse utṭhahitvā yāva pādapiṭṭhiyā, pādapiṭṭhiyā utṭhāya yāva sīsā gacchati, ubhato utṭhāya majjhe osarati, majjhe utṭhāya ubhato gacchati. So pītiyā niranteraṃ phuṭo “buddhoti tvaṃ gahapati

vadesī”ti evaṃ tikkhattuṃ pucchi. Akālo kho, gahapati, imaṃ kālaṃ taṃ bhagavantam dassanāya upasaṅkamtunti “buddhā nāma durāsada āsīvisasadisā honti, satthā ca sivathikāya samīpe vasati, na sakkā tattha imāya velāya iminā gantu”nti maññaṃāno evamāha. Buddhagatāya satiyā nipajjīti aññaṃ kiñci acintetvā buddhagatāya eva satiyā nipajji. Taṃ divasaṃ kirassa bhaṇḍasakaṭesu vā upaṭṭhākesu vā cittampi nuppajji, sāyamāsampi na akāsi. Sattabhūmikaṃ pana pāsādaṃ āruya supaññattālaṅkatavarasayane “buddho buddho”ti sajjhāyaṃ karontova nipajjitvā niddaṃ okkami. Tikkhattuṃ vuṭṭhāsi pabhātaṃ maññaṃānoti paṭhamayāme tāva vītivate utṭhāya buddhaṃ anussari, athassa balavappasādo udapādi, pītiāloko ahosi, sabbatamaṃ vigacchi, dīpasahassujjalanaṃ viya canduṭṭhānasūriyutuṭṭhānaṃ viya ca jātaṃ. So “pamādaṃ āpannomhi, vañcitomhi, sūriyo uggato”ti utṭhāya ākāsatale ṭhatvā candaṃ oloketvā “ekova yāmo gato, aññe dve atthī”ti puna pavisitvā nipajji, etenupāyena majjhimayāmāvasānepi pacchimayāmāvasānepi tikkhattuṃ utṭhāsi. Pacchimayāmāvasāne pana balavapaccūseyeva utṭhāya ākāsatalaṃ āgantvā mahādvārābhimukho ahosi, sattabhūmikadvāraṃ sayameva vivaṭaṃ ahosi, pāsādā oruya antaravīthiṃ paṭipajji.

305. Amanussāti adhigatavisesā devatā. Tathā hi tā seṭṭhissa bhāvinisampattiṃ paccakkhato sampassamānā “ayaṃ mahāseṭṭhi ‘buddhupaṭṭhānaṃ gamissāmī’ti nikkhanto paṭhamadassaneneva sotāpattiphale paṭiṭṭhāya tiṇṇaṃ ratanānaṃ aggupaṭṭhāko hutvā asadisam saṅghārāmaṃ katvā cātuddisassa ariyaśaṅghassa anāvaṭadvāro bhavissati, na yuttamassa dvāraṃ pidahitu”nti cintetvā dvāraṃ vivariṃsu. Antaradhāyīti rājagahaṃ kira ākiṇṇamanussaṃ, antonagare nava koṭīyo bahinagare navāti taṃ upanissāya aṭṭhārasa manussakoṭīyo vasanti. Avelāya matamanusse bahi nīharitum asakkontā aṭṭālake ṭhatvā bahidvāre khipanti. Mahāseṭṭhi nagarato bahi nikkhantamattova allasārīraṃ pādena akkami, aparampi piṭṭhipādena pahari, makkhikā uppatitvā pakiriṃsu, duggandho nāsāpuṭaṃ abhihani, buddhappasādo tanuttaṃ gato. Tenassa āloko antaradhāyī andhakāro pāturahosi pītivegassa tanubhāve taṃsamutuṭṭhitarūpānaṃ paridubbalabhāvato. Saddamanussāvesīti “seṭṭhissa ussāhaṃ janessāmī”ti suvaṇṇakiṇṇikaṃ ghaṭṭento viya madhurassarena saddaṃ anussāvesi.

Sataṃ kaññāsahassānīti purimapadānīpi imināva sahassa-padena saddhiṃ sambandhitabbāni. Yatheva hi sataṃ kaññāsahassāni, evaṃ sataṃ sahassāni hatthī, sataṃ sahassāni assā, sataṃ sahassāni rathāti ayamettha attho, iti ekekaṃ sataśahassaṃ dīpitaṃ hoti. Padavītihārassāti padaṃ vītiharati etthāti padavītihāro. So dutavilambitaṃ akatvā samagamane dvīnaṃ padānaṃ antare muṭṭhiratanamattaṃ. Kalaṃ nāgghanti soḷasinti taṃ ekaṃ padavītihāraṃ soḷasa bhāge katvā tato eko koṭṭhāso puna soḷasadhā, tato eko soḷasadhāti evaṃ soḷasa vāre soḷasadhā bhinnassa eko koṭṭhāso soḷasī kalā nāma, taṃ soḷasiṃ kalaṃ etāni cattāri sataśahassāni na agghanti. Idaṃ vuttaṃ hoti - sataṃ hatthisahassāni sataṃ assasahassāni sataṃ rathasahassāni sataṃ kaññāsahassāni, tā ca kho āmukkamaṇikuṇḍalā sakalajambudīparājadhītarovāti imasmā ettakā lābhā vihāraṃ gacchantassa tasmīṃ soḷasikalāsaṅkhāte padese laṅghanasādhanaśasena pavattacetanāva uttaritarāti. Padaṃ vā vītiharati etenāti padavītihāro, tathāpavattā kusalacetanā, tassā phalaṃ soḷasadhā katvāti ca vadanti. Idaṃ pana vihāragamaṃ kassa vasena gahitanti? Vihāraṃ gantvā anantarāyena sotāpattiphale paṭiṭṭhahantassa vasena gahitaṃ.

“Gandhamālādīhi pūjaṃ karissāmi, cetiyaṃ vandissāmi, dhammaṃ sossāmi, dīpapūjaṃ karissāmi, saṅghaṃ nimantetvā dānaṃ dassāmi, sikkhāpadesu vā saraṇesu vā patitṭhahissāmī”ti gacchatopi vasena vaṭṭatiyeva.

Andhakāro antaradhāyīti so kira cintesi “ahaṃ ekakoti saññaṃ karomi, amanussā ca me anugāmino sahāyā atthi, kasmā bhāyāmī”ti sūro ahosi. Athassa balavā buddhappasādo udapādi, tasmā andhakāro antaradhāyi. Sesavāresupi eseva nayo. Āloko pāturahosīti purimabuddhesu cirakālaparicayasambhūtassa balavato pasādassa vasena uppannāya ulārāya buddhārammaṇāya pītiyā samuṭṭhāpito vipassanobhāsasadisō sātisayo cittaṃ paccaya utusamuṭṭhāno āloko pāturahosi. Devatāhi katotipi vadanti, purimoyevettha yuttataro. Ehi sudattāti so kira seṭṭhi gacchamānova cintesi “imasmim loke bahū pūraṇakassapādayo titthiyā ‘mayaṃ buddhā, mayaṃ buddhā’ti vadanti, kathaṃ nu kho ahaṃ satthu buddhabhāvaṃ jāneyya”nti. Athassa etadahosi “mayhaṃ guṇavasena uppannaṃ nāmaṃ mahājano jānāti, kuladattiyaṃ pana me nāmaṃ aññatra mayā na koci jānāti, sace buddho bhavissati, kuladattikanāmena maṃ ālapissatī”ti. Satthā tassa cittaṃ ṇatvā evamāha.

Parinibbutoti kilesaparinibbānena parinibbuto. Āsattiyoti rūpādīsu āsañjanaṭṭhena āsattiyo, taṇhāyo. Santinti kilesavūpasamaṃ. Pappuyyāti aggamaggena patvā. Sesamettha pālīanusāreneva veditabbaṃ. Yañcettha anuttānamatthaṃ, taṃ aṭṭhakathāyaṃ vuttameva.

306. Vayameva veyyāyikanti āha “veyyāyikanti vayakaraṇaṃ vuccatī”ti.

Anāthapiṇḍikavatthukathāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Aggāsanādiānujānanakathāvaṇṇanā

310-311. Dakkhiṇodakanti aggato upanīyamānaṃ dakkhiṇodakaṃ. Atha kho bhagavā bhikkhū āmantesīti tehi bhikkhūhi attano attano rucivasena aggāsanādirahānaṃ kathitakāle “na, bhikkhave, mayhaṃ sāsane aggāsanādīni patvā khattiyakulā pabbajito pamāṇaṃ, na brāhmaṇakulā, na gahapatikulā pabbajito, na vinayadharo, na suttantiko, na ābhidhammiko, na paṭhamajjhānādīlābhino, na sotāpannādayo pamāṇaṃ, atha kho, bhikkhave, imasmim sāsane yathāvuḍḍhaṃ abhivādanaṃ paccuṭṭhānaṃ añjalikammaṃ sāmīcikammaṃ kattabbaṃ, aggāsanaṃ aggodakaṃ aggapiṇḍo laddhabbo, idamettha pamāṇaṃ, tasmā vuḍḍhataro bhikkhu etesaṃ anucchaviko. Idāni kho pana, bhikkhave, sārīputto mayhaṃ aggasāvako anudhammacakkappavattako mamānantarāsenāsaṇaṃ laddhuṃ arahati. So imaṃ rattiṃ senāsaṇaṃ alabhanto rukkhamaṇe vītināmesi. Tumhe idāneva evaṃ agāravā appatissā, gacchante gacchante kāle kinti katvā viharissathā”ti vatvā atha nesaṃ ovādadānatthāya “pubbe, bhikkhave, tiracchānagatāpi ‘na kho panetaṃ amhākaṃ patirūpaṃ, yaṃ mayaṃ aññamaññaṃ agāravā appatissā asabhāgavuttino vihareyyāma, amhesu mahallakataṃ jānitvā tassa abhivādanādīni karissāmā”ti sādhukaṃ vīmaṃsitvā ‘ayaṃ mahallako’ti ṇatvā tassa abhivādanādīni katvā devapathaṃ pūrayamānā gatā”ti vatvā atītaṃ āharitvā dassetuṃ bhikkhū āmantesi.

Ye vuḍḍhamapacāyanti jātivuḍḍho vayovuḍḍho guṇavuḍḍhoti tayo vuḍḍhā. Tesu jātisampanno jātivuḍḍho nāma, vaye ṭhito vayovuḍḍho nāma, guṇasampanno guṇavuḍḍho nāma. Tesu guṇasampanno vayovuḍḍho imasmim ṭhāne vuḍḍhoti adhippeto. Apacāyanti jeṭṭhāpacāyikakammaṃ pūjenti. Dhammassa kovīdāti

jeṭṭhāpacāyanadhammassa kovidā kusalā. Diṭṭheva dhammeti imasmiṃyeva attabhāve. Pāsaṃsāti pasaṃsārahā. Samparāye ca sugatīti samparetabbe imaṃ lokaṃ hitvā gantabbe paralokepi tesam sugatiyeva hotīti attho. Ayaṃ panettha piṇḍattho - bhikkhave, khattiyā vā hontu brāhmaṇā vā vessā vā suddā vā gahaṭṭhā vā pabbajitā vā tiracchānagatā vā, ye keci sattā jeṭṭhāpacitikamme chekā kusalā guṇasampannānaṃ vayovuḍḍhānaṃ apaciṃ karonti, te imasmiṃca attabhāve jeṭṭhāpacitikārakāti pasaṃsaṃ vaṇṇanaṃ thomaṃ labhanti, kāyassa ca bheda sagge nibbantanti.

Aggāsanādiānujānanakathāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Āsanappaṭibāhanādikathāvaṇṇanā

313-314. Uddissakatanti gihīhi saṅghaṃ uddissa kataṃ. Gihivikatanti gihīhi kataṃ paññattaṃ, gihisantakanti vuttaṃ hoti. Atisaṃsāya agantvāti bhikkhūnaṃ āsannataraṃ ṭhānaṃ agantvā.

Senāsanaggāhāpakasammutikathāvaṇṇanā

318. Paccayeneva hi taṃ paṭijagganaṃ labhissatīti tasmīṃ senāsane mahātherā tassa paccayassa kāraṇā aññattha agantvā vasantāyeva naṃ paṭijaggissantīti attho. Ubbhaṇḍikā bhavissantīti ukkhittabhaṇḍā bhavissantī, attano attano parikkhāre gahetvā tattha tattha vicarissantīti attho. Dīghasālāti caṅkamanasālā. Maṇḍalamālo upaṭṭhānasālā. Anudahatīti pīleti. Jambudīpe panāti ariyadesa bhikkhū sandhāya vuttaṃ. Te kira tathā paññāpentī. Na gocaragāmo ghaṭṭetabboti vuttamevatthaṃ vibhāveti “na tattha manussā vattabbā”tiādinā. Vitakkaṃ chinditvāti “iminā nīhārena gacchantaṃ disvā nivāretvā paccaye dassantī”ti evarūpaṃ vitakkaṃ anuppādetvā. Tesu ce ekoti tesu manussesu eko paṇḍitapuriso. Bhaṇḍapaṭicchādananti paṭicchādanakabhaṇḍaṃ, sarīrapaṭicchādanaṃ cīvaranti attho.

Paṭijaggitabbānīti sammajjanādīhi paṭijaggitabbāni. Muṇḍavedikāyāti cetiyassa hammiyavedikāya. Hammiyavedikāti ca cetiyassa upari caturassavediyo vuccati. Paṭikkammāti vihārato apasakkivā. Upanikkhepanti khettaṃ vā nāḷikerādiārāmaṃ vā kahāpaṇādīni vā ārāmikādīnaṃ niyyātetvā “ito uppannā vaḍḍhi vassāvāsikatthāya hotū”ti dīnaṃ. Vattaṃ katvāti tasmīṃ senāsane kattabbavattaṃ katvā.

Puggalavaseneva kātābbanti parato vakkhamānanayena “bhikkhū cīvarena kilamanti, ettaṃ nāma taṇḍulabhāgaṃ bhikkhūnaṃ cīvaraṃ kātuṃ ruccatī”tiādinā puggalaparāmāsavaseneva kātābbaṃ, “saṅgho cīvarena kilamatī”tiādinā pana saṅghaparāmāsavasena na kātābbaṃ. Cīvarapaccayanti cīvarasaṅkhātāṃ paccayaṃ. Vuttanti mahāaṭṭhakathāyaṃvuttaṃ. Kasmā evaṃ vuttanti āha “evaṃhi navako vuḍḍhatarassa, vuḍḍho ca navakassa gāhessatī”ti, yasmā attanāva attano pāpetuṃ na sakkā, tasmā dvīsu sammatesu navako vuḍḍhatarassa, vuḍḍho ca navakassāti ubho aññamaññaṃ gāhessantīti adhippāyo. Sammatasenāsanaggāhāpakassa āṇattiyā aññena gāhitepi gāho ruhatiyevāti veditabbaṃ. Aṭṭhapi soḷasapi jane sammannituṃ vaṭṭatīti kiṃ visuṃ visuṃ sammannituṃ vaṭṭati, udāhu ekatoti? Ekatopi vaṭṭati. Niggahakammameva hi saṅgho saṅghassa na karoti, sammutidānaṃ pana bahūnampi ekato kātuṃ vaṭṭati, teneva sattaṣaṭṭakakkhandhake ubbāhikasammutiyaṃ aṭṭhapi janā ekato sammatāti.

Maggoti magge katadīghasālā. Pokkharāṇīti nahāyantānaṃ pokkharāṇiyaṃ katasālā. Rukkhamūlādayo channā kavāṭabaddhāva senāsanāṃ. Vijaṭetvāti viyojetvā, visuṃ visuṃ katvāti attho. Āvāsesūti senāsanesu. Pakkhipitvāti ettha pakkhipanaṃ nāma tesu vasantānaṃ ito uppannavassāvāsikadānaṃ. Pavisitabbanti aññehi bhikkhūhi tasmim mahālābhe pariveṇe vasitvā cetiye vattaṃ katvāva lābho gahetabboti adhippāyo.

Paccayaṃ vissajjetīti cīvarapaccayaṃ nādhivāseti. Ayampīti tena vissatṭhapaccayopi. Upanibandhitvā gāhetabbanti “imasmim rukke vā maṇḍape vā vasitvā cetiye vattaṃ katvā gaṇhathā”ti evaṃ upanibandhitvā gāhetabbaṃ. “Kattha nu kho vasissāmi, kattha vasantassa phāsu bhavissati, kattha vā paccayo bhavissati”ti evaṃ uppannena vitakkena caratīti vitakkacāriko. Araññavihāresu parissayavijānanatthaṃ icchitabbattā “pañca pañca ukkā koṭṭetabbā”ti vuttaṃ.

Vattanti katikavattaṃ. Tividhampīti pariyattipaṭipattipaṭivedhavasena tividhampi. Sodhetvā pabbājethāti bhabbe ācārakulaputte upaparikkhitvā pabbājetha. Dasavatthukakathā nāma appicchakathā santuṭṭhikathā pavivekakathā asaṃsaggakathā vīriyārambhakathā sīlakathā samādhikathā paññākathā vimuttikathā vimuttiñāṇadassanakathā.

Viggahasaṃvattanikavacanaṃ viggāhikaṃ. Caturārakkhaṃ ahāpentāti buddhānussati mettā asubhaṃ maraṇassatīti imaṃ caturārakkhaṃ aparihāpentā. Dantakaṭṭhakādanavattaṃ ācikkhitabbanti ettha dantakaṭṭhakādanavattaṃ yo devasikaṃ saṅghamajjhe osarati, tena sāmaṇerādīhi āharitvā bhikkhūnaṃ yathāsukhaṃ paribhuñjanatthāya dantakaṭṭhamālake nikkhittesu dantakaṭṭhesu divase divase ekameva dantakaṭṭhaṃ gahetabbaṃ. Yo pana devasikaṃ na osarati, padhānaghare vasitvā dhammassavane vā uposathagge vā dissati, tena pamāṇaṃ sallakkhetvā cattāri pañca dantakaṭṭhāni attano vasanaṭṭhāne ṭhapetvā khāditabbāni. Tesu khīnesu sace punapi dantakaṭṭhamālake bahūni hontiyeva, punapi āharitvā khāditabbāni. Yadi pana pamāṇaṃ asallakkhetvā āharati, tesu akhīnesuyeva mālake khīyati, tato keci therā “yehi gahitāni, te paṭiharantū”ti vadeyyuṃ, keci “khādantu, puna sāmaṇerā āharissantī”ti. Tasmā vivādaparihāratthaṃ pamāṇaṃ sallakkhetabbaṃ. Gahaṇe pana doso natthi, maggaṃ gacchantenapi ekaṃ vā dve vā thavikāya pakkhipitvā gantabbanti. Bhikkhācāravattaṃ vattakkhandhake piṇḍacārikavatte āvi bhavissati.

Pattaṭṭhāneti vassaggena āgantukabhikkhuno pattaṭṭhāne. Tesam chinnavassattā “sādiyantāpi hi te neva vassāvāsikassa sāmīno”ti vuttaṃ, paṭhamameva katikāya katattā khīyantāpi ca āvāsikā neva adātuṃ labhantīti vuttaṃ. Bhatinivittanti bhatim katvā viya nivittam pariyittam. Saṅghikaṃ pana apalokanakammaṃ katvā gāhitanti tatruppādaṃ sandhāya vuttaṃ. Paccayavasena gāhitanti dāyakānaṃ vassāvāsikapaccayavasena gāhitam sandhāya vuttaṃ. “Idha, bhikkhave, vassaṃvuttho bhikkhu vibbhamati, saṅghasseveta”nti vacanato “gataṭṭhāne...pe... saṅghikaṃ hotī”ti vuttaṃ. Manusseti dāyakamanusse. Varabhāgaṃ sāmaṇerassāti paṭhamabhāgassa gāhitattā vuttaṃ.

Senāsanaggāhāpakasammunikathāvaṇṇanā niṭṭhitā.

Upanandavatthukathāvaṇṇanā

319. Yaṃ tayā tattha senāsanam gahitaṃ...pe... idha muttam hotīti yaṃ tayā tattha gāmakāvāse pacchā senāsanam gahitaṃ, tam te gaṇhanteneva idha sāvattiyam paṭhamagahitasenāsanam muttam hoti. Idha dānāhaṃ...pe... tatrāpi muttanti “idānāhaṃ, āvuso, imasmim gāmakāvāse gahitasenāsanam muñcāmi”ti vadantena tatrāpi gāmakāvāse gahitasenāsanam muttam.

320. Dīghāsanam nāma mañcapīṭhavinimuttam yaṃ kiñci ekato sukham nisīditum pahoti. Hatthimhi nakho assāti hatthinakho. “Pāsādassa nakho nāma heṭṭhimaparicchedo, so ca hatthikumbhe patiṭṭhito”ti gaṇṭhipadesu vuttam. Gihivikatanīhārena labbhantīti gihivikatanīhārena paribhuñjitum labbhanti, tehi attharivā dinnāneva nisīditum labbhanti, na sayam atthatāni attharāpitāni vā.

Avisajjiyavatthukathāvaṇṇanā

321. Arañjaroti bahuudakagaṇhanakā mahācāṭi. Jalam gaṇhitum alanti arañjaro. “Vaṭṭacāṭi viya hutvā thokaṃ dīghamukho majjhe paricchedam dassetvā kato”ti gaṇṭhipadesu vuttam. Pañcanimmalalocanoti maṃsadibbadhammabuddhasamantacakkhuvasena pañcalocano.

Thāvarena ca thāvaram garubhaṇḍena ca garubhaṇḍanti ettha pañcasu koṭṭhāsesu purimadvayam thāvaram, pacchimattayam garubhaṇḍanti veditabbaṃ. Jānāpetvāti bhikkhusaṅgham jānāpetvā. Kappiyamañcā sampāṭicchitabbāti “saṅghassa demā”ti dinnaṃ sandhāya vuttam. Sace pana “vihārassa demā”ti vadanti, suvaṇṇarajatamayādiakappiyamañcepi sampāṭicchitum vaṭṭati. Na kevalam...pe... parivattetum vaṭṭantīti iminā athāvarena thāvarampi athāvarampi parivattetum vaṭṭatīti dasseti. Thāvarena athāvameva hi parivattetum na vaṭṭati. Akappiyam vā mahaggham kappiyam vāti ettha akappiyam nāma suvaṇṇamayamañcādi akappiyabhisibimbohanāni ca. Mahaggham kappiyam nāma dantamayamañcādi pāvārādikappiyaattharaṇādīni ca.

Pārihāriyam na vaṭṭatīti attano santakam viya gahetvā pariharitum na vaṭṭati. “Gihivikatanīhāreneva paribhuñjitabba”nti iminā sace ārāmikādayo paṭisāmetvā paṭidentī, paribhuñjitum vaṭṭatīti dasseti. “Paṇṇasūci nāma lekhanī”ti mahāgaṇṭhipade vuttam.

“Aḍḍhabāhūti kapparato paṭṭhāya yāva aṃsakūṭa”nti gaṇṭhipadesu vuttam. Aḍḍhabāhu nāma vidatthacaturaṅgulantipi vadanti. Tatthajātakāti saṅghikabhūmiyam jātā. Aṭṭhaṅgulasūcidaṇḍamattoti dīghato aṭṭhaṅgulamatto pariṇāhato paṇṇasūcidaṇḍamatto. Muñjapabbajānamyeva pāliyam visum āgatattā “muñjam pabbajañca ṭhapetvā”ti vuttam. Aṭṭhaṅgulappamāṇoti dīghato aṭṭhaṅgulappamāṇo. Ghaṭṭanaphalakam nāma yattha ṭhapetvā rajitacīvaram hatthena ghaṭṭenti. Ghaṭṭanamuggaro nāma anuvātādighaṭṭanattham katoti vadanti. Ambaṇanti phalakehi pokkharāṇisadisam katapānīyabhājanam. Rajanadoṇīti yattha pakkarajanam ākiritvā ṭhapenti. Bhūmattharaṇam kātum vaṭṭatīti akappiyacammaṃ sandhāya vuttam. Paccattharaṇagatikanti iminā mañcapīṭhepi attharitum vaṭṭatīti dīpeti. Pāvārādipaccattharaṇampi garubhaṇḍanti eke, noti apare, vīmaṃsitvā gahetabbaṃ. Muṭṭhipaṇṇanti tālapaṇṇam sandhāya vuttam.

Navakammadānakathāvaṇṇanā

323. Kiñcideva samādapetvā kāressatīti sāmikoyeva kañci bhikkhuṃ samādapetvā kāressati. Utukāle paṭibāhituṃ na labhatīti hemantagimhesu aññe sampattabhikkhū paṭibāhituṃ na labhati. Tibhāganti tatiyabhāgaṃ. Sace saddhivihārikānaṃ dātukāmo hotīti sace so saṅghassa bhaṇḍakaṭṭhapanatṭhānaṃ vā navakānaṃ vā vasanatṭhānaṃ dātuṃ na icchati, attano saddhivihārikānaññeva dātukāmo hotīti attho. Etañhi saddhivihārikānaṃ dātuṃ labhatīti etaṃ tatiyabhāgaṃ upaḍḍhabhāgaṃ vā dātuṃ labhati. Akataṭṭhāneti senāsanato bahi cayādīnaṃ akataṭṭhāne. Bahikuṭṭeti kuṭṭato bahi.

Aññatraparibhogapaṭikkhepādikathāvaṇṇanā

324. Cakkalikanti kambalādīhi veṭhetvā cakkasaṅṭhānena pādapuñchanayoggaṃ kataṃ. Paribhaṇḍakatā bhūmi nāma saṅghamattikāhi katā kālavaṇṇādibhūmi. Senāsanāṃ mañcapīṭhādi. Tatheva vaḷaṇṇetū vaṭṭatīti aññehi āvāsikabhikkhūhi paribhuttanīhārena paribhuñjituṃ vaṭṭati. “Nevāsikā pakatiyā anattatāya bhūmiyā ṭhapenti ce, tesampi anāpattiyevā”ti gaṇṭhipadesu vuttaṃ. Dvārampītiadinā vuttadvāravātapānādayo aparikkammakatāpi na apassayitabbā. Lomesūti lomesu phusantesu.

Saṅghabhaddānūjānanakathāvaṇṇanā

325. Uddesabhaddaṃ nimantananti imaṃ vohāraṃ pattānīti ettha iti-saddo ādiattho, “uddesabhaddaṃ nimantana”ntiādivohāraṃ pattānīti ayamettha attho. Tampi anto katvāti āyatīti bhikkhūnaṃ kukkuccavinodanattāya tampi saṅghabhaddaṃ anto katvā.

Uddesabhaddakathāvaṇṇanā

Attano viharadvāreti viharassa dvārakotṭhakasamīpaṃ sandhāya vuttaṃ. Bhojanasālāyāti bhadduddesatṭhānabhūtāya bhojanasālāya. “Dinnaṃ panā”ti vatvā yathā so dāyako deti, taṃ vidhiṃ dassetuṃ “saṅghato bhante”tiādimāha. Antaraghareti antogehe. Antoupacāragatānanti ettha gāmadvāravīthicatukkesu dvādasahatṭhabbantaṃ antoupacāro nāma. Antaragharassa upacāre pana labbhamānavisesaṃ dassetuṃ “gharūpacāro cetthā”tiādimāha. Ekavaḷaṇṇanti ekena dvārena vaḷaṇṇitabbā. Nānānivesanesūti nānākulassa nivesanesu. Lajjī pesalo agatigamaṇaṃ vajjetvā medhāvī ca upaparikkhitvā uddisissatīti āha “pesalo lajjī medhāvī icchitabbo”ti. Nisinnassapi niddāyantassapīti anādare sāmivacanaṃ. Ticīvaraparivāranti ettha “udakapattalābhī viya aññopi uddesabhaddaṃ alabhitvā vatthādimanekappakārakaṃ labhati ce, tasseva ta”nti gaṇṭhipadesu vuttaṃ. Attano rucivasena yaṃ kiñci vatvā āharituṃ vissajjitattā vissatṭhadūto nāma. Yaṃ icchatīti “uddesapattaṃ dethā”tiādīni vadanto yaṃ icchati. Pucchāsabhāgenāti pucchāsadisena.

“Ekā kūṭaṭṭhitikā nāma hotī”ti vatvā tameva ṭhitikaṃ vibhāvento “rañño vā hī”tiādimāha. Aññehi uddesabhattehi amissetvā visuṃyeva ṭhitikāya gahetabbattā “ekacārikabhaddānī”ti vuttaṃ. Theyyāya harantīti pattahārakā haranti. Gīvā hotīti āṇāpakassa gīvā hoti. “Manussānaṃ vacanaṃ kātuṃ vaṭṭatī”ti gacchantīti “manussānaṃ vacanaṃ kātuṃ vaṭṭatī”ti tena bhikkhunā vuttā gacchanti. Akatabhāgo nāmāti āgantukabhāgo nāma. “Sabbo saṅgho paribhuñjatū”ti vutteti ettha “paṭhamameva ‘sabbaṃ saṅghikaṃ pattaṃ dethā”ti vatvā pacchā ‘sabbo saṅgho paribhuñjatū”ti avuttepi bhājetvāva paribhuñjitabba”nti gaṇṭhipadesu vuttaṃ.

Nimantanabhattachakathāvaṇṇanā

“Ettake bhikkhū saṅghato uddisitvā dethā”tiādīni avatvā “ettakānaṃ bhikkhūnaṃ bhattaṃ gaṇhathā”ti vatvā dinnāṃ saṅghikaṃ nimantaṇaṃ nāma. Piṇḍapātikānampi vaṭṭatīti bhikkhāpariyāyena vuttattā vaṭṭati. Paṭipāṭiyāti laddhapaṭipāṭiyā. Vicchinditvāti “bhattaṃ gaṇhathā”ti padaṃ avatvā. Tenevāha “bhattanti avadantenā”ti. Ālopasaṅkhepenāti ekekaṇḍavasena. Ayaṇca nayo nimantaneyeva, na uddesabhatte. Tattha hi ekassa pahonakappamāṇaṃyeva bhājetabbaṃ, tasmā uddesabhatte ālopaṭṭhitikā nāma natthi. Acchatīti tiṭṭhati. “Ekavāranti yāva tasmīṃ āvāse vasanti bhikkhū, sabbe labhanti”ti gaṇṭhipadesu vuttaṃ. Ayaṃ panettha adhippāyo - ekavāranti na ekadivasāṃ sandhāya vuttaṃ, yattakā pana bhikkhū tasmīṃ āvāse vasanti, te sabbe. Ekasmīṃ divase gahitabhikkhū aññadā aggahetvā yāva ekavāraṃ sabbe bhikkhū bhojitā honti, tāva ye jānanti, te gahetvā gantabbanti.

Salākabhattachakathāvaṇṇanā

Upanibandhitvāti likhitvā. Niggahena datvāti anicchantampi niggahena sampatiṇḍhāpetvā. Ekagehavasenaṇti ekāya gharapāṭiyā vasena. Uddisitvāti “tuyhaṇca tuyhaṇca pāpuṇātī”ti vatvā. Dūrattā niggahetvāpi vārena gāhetabbagāmo vāragāmo. Vihāravāre niyuttā vihāravārikā, vārena vihārarakkhaṇakā. Aññathattanti pasādaññathattaṃ. Phātikammameva bhavantīti vihārarakkhaṇatthāya saṅghena dātabbaatirekalābhā honti. Saṅghanavakena laddhakāletī divase divase ekekassa pāpitāni dve tīṇi ekacārikabhattāni teneva niyāmena attano pāpuṇanaṭṭhāne saṅghanavakena laddhakāle. Yassa kassaci sammukhībhūtassa pāpetvāti ettha “yebhuyyena ce bhikkhū bahisīmagatā honti, sammukhībhūtassa yassa kassaci pāpetabbaṃ sabhāgattā ekena laddhaṃ sabbesaṃ hoti, tasmīṃ asati attano pāpetvā dātabba”nti gaṇṭhipadesu vuttaṃ. Rasasalākanti ucchurasasalākaṃ.

“Saṅghato nirāmisasālākāpi vihāre pakkabhattampi vaṭṭatiyevā”ti sādharmaṇaṃ katvā visuddhimagge vuttattā “evaṃ gāhite sādītappaṃ, evaṃ na sādītappa”nti visesetvā avuttattā ca bhesajjādisālākāyo cettha kiñcāpi piṇḍapātikānampi vaṭṭanti, salākavasena gāhitattā pana na sādītabbāti ettha adhippāyo vīmaṃsitabbo. Yadi hi bhesajjādisālākā salākavasena gāhitā na sādītabbā siyā, saṅghato nirāmisasālākā vaṭṭatiyevāti na vadeyya, “atirekalābho saṅghabhattaṃ uddesabhatta”ntiādivacanato “atirekalābhaṃ paṭikkhipāmī”ti salākavasena gāhetabbaṃ bhattameva paṭikkhittaṃ, na bhesajjaṃ. Saṅghabhattādīni hi cuddasa bhattāniyeva tena na sādītabbānīti vuttāni, khandhakabhāṇakānaṃ vā matena idha evaṃ vuttanti gahetabbaṃ. Aggato dātabbabhikkhā aggabhikkhā. Laddhā vā aladdhā vāti labhitvā vā alabhitvā vā. Nibaddhāya aggabhikkhāya appamattikāya eva sambhavato labhitvāpi punadivase gaṇṭhituṃ vuttaṃ. Aggabhikkhāmattanti hi ettha matta-saddo bahubhāvaṃ nivatteti.

Salākabhattaṃ nāma vihāreyeva uddisīyati vihārameva sandhāya diyyamānattāti āha “vihāre apāpitaṃ panā”tiādi. Tatra āsanāsālāyāti tasmīṃ gāme āsanāsālāya. Vihāraṃ ānetvā gāhetabbanti tathā vatvā tasmīṃ divase dinnabhattaṃ vihārameva ānetvā ṭhitikāya gāhetabbaṃ. Tatthāti tasmīṃ disābhāge. Taṃ gahetvāti taṃ vāragāmasālākāṃ attanā gahetvā. Tenāti yo attano pattaṃ vāragāmasālākāṃ disaṃgamikassa adāsi, tena. Anatikkanteyeva tasmīṃ tassa salākā gāhetabbāti

yasmā upacārasīmaṭṭhasseva salākā pāpuṇāti, tasmā tasmim disaṃgamike upacārasīmaṃ anatikkanteyeva tassa disaṃgamikassa pattasalākā attano pāpetvā gahetabbā.

Anāgatadivaseti ettha kathaṃ tesam bhikkhūnaṃ āgatānāgatabhāvo viññāyatīti ce? Yasmā tato tato āgatā bhikkhū tasmim gāme āsanāsālāya sannipatanti, tasmā tesam āgatānāgatabhāvo sakkā viññātum. Amhākaṃ gocaragāmeti salākabhaddadāyakaṇaṃ gāme. Bhuñjitum āgacchantīti “mahāthero ekakova vihāre ohīno avassaṃ sabbasalākā attano pāpetvā ṭhito”ti maññamānā āgacchanti.

Pakkhikabhaddādikathāvaṇṇanā

Abhilakkhitesu catūsu pakkhadivasesu dātabbabbhattaṃ pakkhikaṃ. Abhilakkhitesūti ettha abhīti upasaggamattaṃ, lakkhaṇīyesu icceva attho, uposathasamādānadhammassavanapūjāsakkārādikaraṇatthaṃ lakkhitabbesu sallakkhetabbesu upalakkhetabbesūti vuttaṃ hoti. Sve pakkhoti “ajja pakkhikaṃ na gāhetabba”nti pakkhikassa aniyamattā vuttaṃ. “Sve amhākaṃ ghare lūkhabhattaṃ bhavissatī”ti potthakesu likhanti, “pakkhabhattaṃ bhavissatī”ti pāṭhena bhavitabbaṃ. Uposathe dātabbaṃ bhattaṃ uposathikaṃ. Nibandhāpitanti “asukavihārassā”ti niyamitaṃ. Gāhetvā bhuñjitabbaṃ tasmim senāsane vasantehi ṭhitikāya gāhetvā bhuñjitabbaṃ. Taṇḍulādīnipesenti...pe... vaṭṭatīti abhihaṭabhikkhattā vaṭṭati. Tathā paṭiggahitattāti bhikkhānāmena paṭiggahitattā. Pattaṃ pūretvā thaketvā dinnanti “guḷakabhaddaṃ demā”ti dinnaṃ. Guḷapiṇḍepi...pe... dātabboti ettha guḷapiṇḍaṃ tālapakkappamāṇanti veditabbaṃ. Sesamettha suviññeyyamevāti.

Senāsanakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ABOUT THIS TRANSLATION

This translation is part of the PaliVerse Project - the first complete, unified English translation of the Pāli Canon together with its Commentaries (Aṭṭhakathā) and Subcommentaries (Tīkā), accompanied by interactive study tools. PaliVerse is an ongoing project. The AI translations are continuously improved through experts' revisions and feedback. This text is the latest translation as of the date of download.

PDF Creation Date: 14 September 2026

HOW TO CITE

PaliVerse (2026). Subcommentaries. 2. The Canon of Discipline - Subcommentaries. 04. Subcommentary on the Minor Chapter. 6. The Section on Lodgings Retrieved from paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · All Rights Reserved
Centre for Study and Practice of Theravāda Buddhism
Civic Non-Profit Company registered in Greece
This PDF may be freely distributed for study and practice.

PaliVerse.org